

УРОК 1

Тема уроку: Сума кутів трикутника. Зовнішній кут трикутника. Співвідношення між сторонами і кутами трикутника.

Підручник з геометрії для 7 класу §17, §18.

Сьогодні ви повинні опанувати теоретичні знання про суму кутів трикутника, зовнішній кут трикутника та співвідношення між сторонами та кутами трикутника; застосувати вміння знаходження градусних мір кутів; розв'язати задачі на співвідношення між сторонами і кутами трикутника.

Давайте подивимося на різноманітний світ трикутників, що нас оточує:

1. Ребра бічних граней єгипетських пірамід утворюють майже рівносторонні трикутники. Уже кілька тисяч років тому єгиптяни знали, що коли сторони трикутника дорівнюють 3, 4,5 одиничним відрізкам, то такий трикутник прямокутний.

2. У стародавньому мистецтві дуже широко використовували зображення рівностороннього трикутника. Первісні люди штампували їх на різних виробах.

Вожді племені північно- американських індіців носили на грудях символ влади: рівносторонній трикутник з крапкою в центрі. Рівносторонні та рівнобедрені трикутники малювали на зображеннях священних тварин.

Бліцтурнір: “Доповни речення”

1. Трикутником називається...(*геометрична фігура, що складається з трьох точок (вершин трикутника), які не лежать на одній прямій, і трьох відрізків (сторін трикутника), що попарно сполучають ці точки*).

2. Залежно від довжин сторін, трикутники поділяються на такі види...(*рівносторонні, рівнобедрені, різносторонні*).

3. Залежно від міри кутів, трикутники поділяються на такі види...(*гострокутний, прямокутний, тупокутний*).

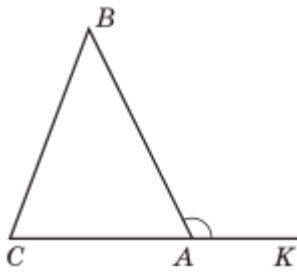
4. Трикутник називається рівнобедреним, у якого ...(*дві сторони рівні*).

5. Трикутник рівносторонній, у якого...(*всі сторони рівні*).

6. Ознаки рівності трикутників (*за двома сторонами і кутом між ними, за стороною і прилеглими кутами, за трьома сторонами*).

Теорема. Сума кутів трикутника дорівнює 180° . (с. 98).

Наслідок. У будь-якому трикутнику принаймні два кути гострі; трикутник не може мати більше ніж один прямий або тупий кут. (с. 99).

Сума гострих кутів прямокутного трикутника дорівнює 90° .

Зовнішнім кутом трикутника називають кут, суміжний з кутом цього трикутника.

Щоб не плутати кут трикутника із зовнішнім кутом, його іноді називають внутрішнім кутом.

Теорема (Властивість зовнішнього кута трикутника). Зовнішній кут трикутника дорівнює сумі двох внутрішніх кутів, не суміжних з ним.

Наслідок. Зовнішній кут трикутника більший від будь-якого внутрішнього кута, не суміжного з ним.

Розглянемо ще одну важливу властивість трикутника.

Теорема (про співвідношення між сторонами і кутами трикутника). У трикутнику: 1) проти більшої сторони лежить більший кут; 2) проти більшого кута лежить більша сторона.

№ 1. (усно) Чи існує трикутник із кутами

1) $40^\circ, 50^\circ, 70^\circ$, (Ні)

2) $80^\circ, 30^\circ, 70^\circ$? (Так)

№2. (усно) Сума двох кутів трикутника дорівнює 125° . Знайдіть третій кут. (65°)

№3. У трикутнику ABC $\angle A : \angle B : \angle C = 3:4:5$. Знайдіть ці кути.

Розв'язання

Нехай $\angle A = 3x, \angle B = 4x, \angle C = 5x$.

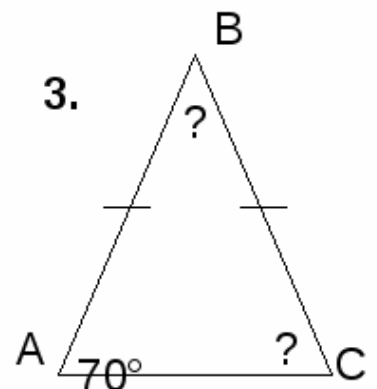
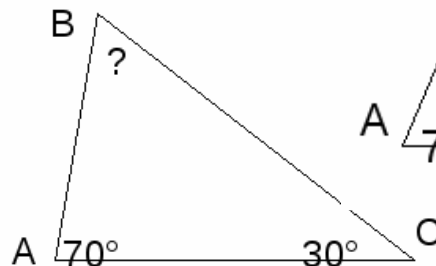
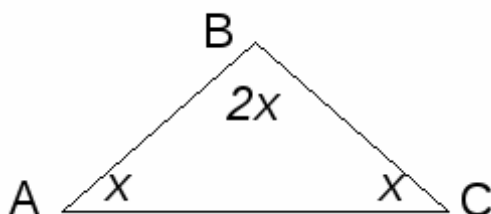
$$3x + 4x + 5x = 180;$$

$$12x = 180;$$

$$x = 15.$$

Відповідь: $\angle A = 45^\circ, \angle B = 60^\circ, \angle C = 75^\circ$.

№4. Гра «Знайти невідомі кути».

№5. Знайдіть третій кут трикутника, якщо два його кути дорівнюють 42° і 54° .

Вказівка. Згадайте: сума внутрішніх кутів трикутника дорівнює 180° .

$$180^\circ - (42^\circ + 54^\circ) = 84^\circ$$

№6. Знайдіть кут при вершині рівнобедреного трикутника, якщо кут при основі дорівнює 40° .

Розв'язання

Нехай ABC – рівнобедренний трикутник з основою AC . Тоді $\angle C = \angle A = 40^\circ$, а $\angle ABC = 180^\circ - (40^\circ + 40^\circ) = 100^\circ$

Відповідь: 100°

№7. Знайдіть невідомі кути трикутника MKL .

Вказівка. Згадайте теореми: вертикальні кути рівні; сума суміжних кутів дорівнює 180° .

$\angle M = \angle LMK = 50^\circ$ - вертикальні кути;

$\angle K = 180^\circ - (70^\circ - 50^\circ) = 60^\circ$.

Відповідь: 60° .

№8. У трикутнику один кут дорівнює 106° , він у 2 рази більший від другого кута. Знайдіть третій кут трикутника.

Розв'язання

Другий кут трикутника дорівнює $106^\circ : 2 = 53^\circ$.

Тоді третій кут дорівнює $180^\circ - (106^\circ + 53^\circ) = 21^\circ$.

Відповідь: 21° .

№9. Знайдіть зовнішній кут трикутника ABC при вершині даного кута, якщо

$\angle A = 57^\circ$.

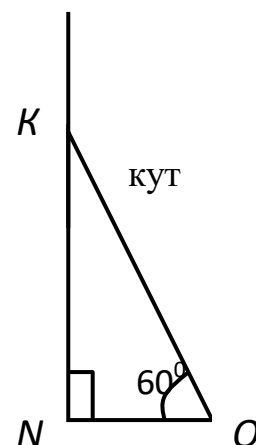
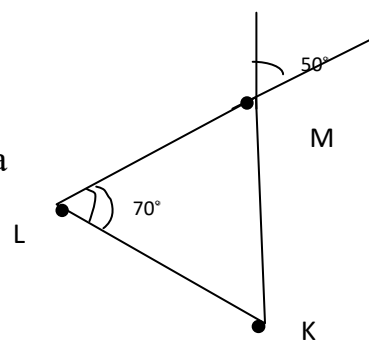
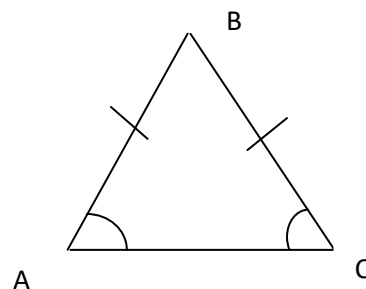
$$180^\circ - 57^\circ = 123^\circ$$

Відповідь: 123° .

№10. За даними наведеними на малюнку, знайдіть зовнішній кут при вершині K трикутника KON .

$$90^\circ + 60^\circ = 150^\circ$$

Відповідь: 150° .

№11. Зовнішній кут трикутника дорівнює 100° . Знайдіть кути трикутника, якщо один із них дорівнює 55° .

Розв'язання

$$1) 180^\circ - 100^\circ = 80^\circ$$

$$2) 100^\circ - 55^\circ = 45^\circ$$

Відповідь: 80° і 45° .

№12. Знайдіть гострі кути прямокутного трикутника, якщо його зовнішній кут дорівнює 120° .

Розв'язання:

$$1) 180^\circ - 120^\circ = 60^\circ$$

$$2) 90^\circ - 60^\circ = 30^\circ$$

Відповідь: 60° і 30° .

№13. Зовнішній кут трикутника дорівнює 120° . Знайдіть кути трикутника не суміжні з ним, якщо вони пропорційні числам 3 і 5.

Розв'язування

Нехай x кількість градусів, що припадає на одну частину, тоді

$$3x + 5x = 120^\circ$$

$$8x = 120^\circ$$

$$x = 120^\circ : 8$$

$$x = 15^\circ$$

$$15^\circ * 5 = 75^\circ$$

$$15^\circ * 3 = 45^\circ$$

Відповідь: 45° і 75° .

Домашнє завдання: §17 №394; 396; 403; 405; 407, §18 №446; 449, 451.